

Bildande av naturreservatet Lyadalen i Båstads kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Lyadalen
Kommun	Båstad
Socknar	Grevie, Båstad och Östra Karup
Gränser	Området är markerat med punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Östra Varegården 1:8, 1:17, 1:25, 1:35 samt delar av Östra Varegården 1:5, 1:11, 1:20, 1:21, 1:26, 1:27, 1:32, Malen 1:179, Lya 8:8 och 8:12
Läge	Området ligger ca 2 km söder om Båstads på den nordvästra delen av Hallandsås ned mot Sinarpsdalen och Lyadalen
Kartblad	Topografiska kartan: Halmstad 4C SV Ekonomiska kartan: Malen 4C 1d
Natura 2000-område	
Habitatdirektivet	SE0420284 Lyabäcken
Koordinater	Ö: 1317887, N: 6257565 (RT90 2.5 gon V)
Naturgeografisk region	Nr 7: Skånes sediment och horstområde
Areal	Ca 52 ha land
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken förklarar Länsstyrelsen det område som utmärkts med kraftig punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

När detta beslut vunnit laga kraft skall Länsstyrelsens beslut om skydd för landskapsbilden den 13 mars 1972 (dnr 11.126-242-71) samt beslut om

naturreservatet Hallandsåsens nordsluttning den 21 november 1969
(dr III R11 6 69) upphöra att gälla inom den del som omfattas av reservatet.

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och utveckla områdets biologiska mångfald genom att bibehålla ett småskaligt odlingslandskap med åkrar och betesmarker med insprängda träd och buskar i de övre delarna samt varierande lövskog med bryn i sluttningarna ned mot Sinarpsdalen och Lyadalen.
- Utveckla skogsbyte i sluttningen ned mot Sinarpsdalen.
- Bevara och gynna hotade ved- och trädlevande lavar och andra organismer genom att friställa evighetsträd och trygga tillgången på grova träd samt död ved i olika former i området.
- Bevara ett stabilt och fuktigt klimat utmed Lyabäcken vilket ger förutsättningar för många uttorkningskänsliga arter framför allt lavar, mossor, mollusker och insekter.
- Bevara Lyabäcken som ett naturligt fungerande vattendrag, ett så kallat naturvatten, vilket innebär att strukturer och funktioner såsom naturliga vattenståndsvariationer, en naturlig fiskfauna, tillförsel av död ved och fria vandringsvägar för vattenorganismer bevaras och att en god vattenkvalité upprätthålls.
- Ge allmänheten möjlighet att uppleva områdets natur genom att informera besökarna om områdets natur- och kulturhistoriska värden.
- Tillgodose allmänhetens intresse av rörligt friluftsliv.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. uppföra byggnad eller annan anläggning såsom mast, vindkraftverk eller anläggning för vattenkraft,
2. dra fram luftledning,
3. vidtaga åtgärder som förändrar områdets topografi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär såsom att gräva, schakta, fylla ut, dämna, invalla eller bedriva husbehovstäkt,
4. anordna upplag, annat än tillfälligt för skogs- och jordbrukets behov,

5. omföra åker till skogsmark, t.ex. genom odling av julgran,
6. använda kemiska bekämpningsmedel, gödselmedel eller jordförbättringsmedel annat än på åkermark,
7. hålla djur i betesfällorna under perioden 1 december – 25 april,
8. bedriva stödutfodring utom på platser som överenskommits med reservatsförvaltaren, när detta sker i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning,
9. uppföra vilthägn,
10. plantera in främmande djur- och växtarter i dammar och vattendrag,
11. plantera eller så buskar och träd eller för området främmande växter,
12. avverka buskar och träd eller bortföra död ved,
13. avleda vatten från bäcken, t.ex. för bevattningsändamål,
14. anlägga väg, stig eller spång,

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. föra bort död ved från vattendraget,
16. odla genmanipulerade grödor på åkermark,
17. plantera energiskog/Salix sp. på åkermark,
18. dra fram markledning, utom på åkermark.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att sådana anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet som

1. röjning, gallring och avverkning av träd och buskar, såsom närmare anges i fastställd skötselplan,
2. skötsel av betesmarker innefattande årlig betesdrift, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar m.m. enligt fastställd skötselplan,
3. skogsbyte innefattande uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar m.m. enligt fastställd skötselplan,

4. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet enligt fastställd skötselplan,
5. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning av mark, vatten, vegetation och djurliv,
6. utmärkning av och upplysning om reservatet,
7. stödutsättning av fisk (öring) samt restaureringsåtgärder i och i anslutning till vattendraget i naturvårdssyfte.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. ta bort, täcka över, borra, mejsla, måla eller på annat sätt skada block, stenmurar, levande eller döda träd, buskar och stubbar,
2. plocka eller gräva upp kärlväxter, mossor eller lavar,
3. avsiktligt störa djurlivet,
4. göra upp eld,
5. medföra ej kopplad hund,
6. rida, annat än på upplåten väg eller markerad ridstig,
7. framföra cykel eller motordrivet fordon annat än på bilväg,
8. parkera annat än på för ändamålet anvisad parkeringsplats,
9. tälta eller ställa upp campingbil, husvagn eller motsvarande,
10. på störande sätt använda musikinstrument eller annan ljudanläggning,
11. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch, snitsel eller därmed jämförlig anordning - informations- och reservatsskyltar samt gränsmärken undantagna.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

12. fänga eller samla in insekter eller vattenlevande organismer.

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med skötsel av området samt anordnande av information och tillgänglighet i enlighet

med av Länsstyrelsen fastställd skötselplan eller för drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar tillhörande, kommun, el- och teledistributör eller för normalt underhåll av vägar.

Föreskrifterna skall ej heller utgöra hinder för drivning och vidmakthållande av järnvägstunnel genom Hallandsåsen med därtill hörande åtgärder och verksamhet, inklusive skyddsåtgärder med stöd av Miljööverdomstolens dom 2003-10-17 i mål nr M 1894-03.

Föreskrifterna under A skall inte utgöra hinder för underhåll eller hårdbeläggning av väg till bostad på fastigheten Båstad Östra Varegården 1:21. Samråd skall ske med naturvårdsförvaltaren innan åtgärder påbörjas.

Föreskriften A12, gäller ej avverkning av träd inom på bilagd karta skrafferad skog bilaga 1, där avverkning av 15 m³ sk ved per år till husbehov i form av plockhuggning, är tillåten för markägare till fastigheten Ö.Varegården 1:5. Utsyning av träd som skall avverkas skall göras i samråd med naturvårdsförvaltaren.

Föreskriften C3 skall ej utgöra hinder mot fiske och jakt enligt gällande bestämmelser.

Föreskriften C5 gäller ej vid kreatursvallning eller jaktutövning.

Föreskriften C6 gäller ej markägare eller dennes anförvanter eller brukare av marken.

Föreskrift C12 gäller ej för fiskerättsägare vid fiske.

Länsstyrelsen erinrar om att det enligt 7 kap 7 § miljöbalken kan meddelas dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Beskrivning av området

Reservatet ligger på den nordvästra delen av Hallandsås. Området består dels av ett öppet småskaligt odlingslandskap på åsen dels av variationsrika lövskogar på sluttningarna ned mot Sinarpsdalen och Lyadalen. Genom Lyadalen rinner Lyabäcken i en smal sprickravin.

Inom området finns stora höjdskillnader. Högsta punkten ligger på ca 155 m ö h medan områdets lägsta punkt är ca 50 m ö h. Berggrunden, som bitvis är mycket söndersprucken i området består av gnejs. Den överlagras av en lerfri morän med en mäktighet varierande mellan 0-5 m. I områdets norra delar utmed Lyabäcken innehåller moränen kalk, vilket gör att denna del är näringsrikare än reservatets övriga delar. På ett par ställen går urberget i dagen.

Skogen inom naturreservatet har något olika prägel beroende på dess ursprung. Skog i Lyadalen tillhörde tidigare inägan eller intagen utmark, medan skogen på branterna med mot Sinarpsdalen växer på före detta utmark. Detta förklarar skogarnas olika karaktär. Troligen har det funnits trädkontinuitet åtminstone under de sista 150-200 åren i inägan i sydöstra delen vid Lyadalen.

Den nordöstra delen utmed Lyadalen är det floristiskt rikaste området. Den kalkrikare jordmånen och flera källflöden i sluttningen skapar förutsättningar för örtrik bokskog, blandadellövskog, ask- och almskog. Här påträffas arter såsom den rödlistade månviolen, som trivs i näringsrika och fuktiga ängslövskogar. Till områdets fuktigare mikroklimat bidrar Lyabäcken som rinner genom Lyadalen.

Den skogsklädda sluttningen med mot Sinarpsdalen är extensivt betad. Sluttningen domineras av risdominerad blandlövskog med bok, ek, björk, asp, ask och rönn, men även enstaka granar och tallar förekommer. Sluttningen är bitvis mycket brant och rik på stenblock. På ett par ställen tränger artesiskt vatten fram i sluttningen. Spår av ett öppnare tillstånd finns kvar genom flera gamla grova björkar, enstaka bredkroniga träd och undertryckta enar.

Den öppna övre delen av reservatet består av ett småbrutet odlingslandskap med åkrar och betesmarker. Nästan all mark har tidigare varit utmark fram till laga skifte (1845-1849). Den finaste floran/vegetation hittas i anslutning till berghällar och består av rödvenhed, som övergår i rödvengräsmark där jordtäcket blir lite tjockare. Dessa delar har troligen aldrig varit uppodlade. I odlingslandskapet finns flera mindre trädgångar och trädriddar, vilket ökar mosaiken i området.

Lyabäckens vattenföring varierar från 4 l/sek till 20 l/sek under året. I den övre delen rinner Lyabäcken förhållandevis långsamt. Utmed de relativt flacka våta partierna finns askskog med flera skyddsvärda mollusker. Bland annat har lamellsnäckan påträffats, en art som ställer mycket höga krav på orördhet och kontinuitet i sin livsmiljö. Nedströms övergår bäcken till att forsa i en djup smal ravin som bitvis består av kala bergsbranter. Lyabäcken, som via Örebäcken - Stensån rinner ut i Laholmsbukten, tillhör Stensåns huvudavrinningsområde.

I det aktuella området finns flera fornlämningar i form av högar, rösen och skålgropar (älvkvarnar) från förhistorisk tid, främst från bronsåldern (1 500 - 500 f Kr), vilka visar på att området har utnyttjats under lång tid. Området är även rikt på stenmurar, bland annat kan gränsen mellan in- och utmark innan laga skifte ses tydligt. Dessutom gränsar området i nordöst till ett stort fält med fornåkrar från brons-/järnåldern (Lyaris).

Uppe från höjdplatån fås en storlagen utsikt över Laholmsbukten och Sinarpsdalen. Brattenborg är en känd utsiktspunkt. Det korta avståndet till Båstad gör att området i dag är ett uppskattat utflyktsmål.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen har tagit initiativ till reservatsbildningen efter att delar av det aktuella området pekats ut att ingå i Natura 2000.

Under beredningen av ärendet har ett allmänt markägarmöte genomförts med berörda markägare och sakägare. Därutöver har underhandsdiskussioner förts med de flesta berörda markägarna. Efter remissbehandlingen av förslaget har ytterligare ett möte hållits 2007 med representanter för LRF, kommunen och ridsporten.

Markägare, övriga kända sakägare och berörda myndigheter har förelagts att inkomma med synpunkter på förslaget till naturreservat. Synpunkter och invändningar har kommit in som föranlett vissa justeringar. Inkomna synpunkter och Länsstyrelsens bemötanden redovisas i bilaga 2.

Förhandling om intrångsersättning har genomförts med samtliga berörda vilket medfört att staten erbjudits att förvärva flera fastigheter. På fastigheten Ö. Varegården 1:5 har intrångsersättningen beräknas så att markägaren har rätt att ta 15 m³sk ved per år för husbehov. Av denna anledning finns det ett undantag från förbudet A12 i föreskrifterna.

Skäl för beslut

Hela det föreslagna naturreservatet ligger inom område av riksintresse för naturvård (N3 Hallandsåsen) och utgörs i vissa delar av ett Natura 2000-område enligt rådets direktiv 92/93/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter – habitatdirektivet (SE0420284 Lyabäcken). Det föreslagna naturreservatet omfattas också av länets natur- och kulturmiljövårdsprogram (obj 15b Varegården) och Båstads kommuns

naturvårdsprogram. Vidare finns området upptaget i Länsstyrelsens sammanställning av värdefulla skogar "Skånes skogar – historia, mångfald och skydd". I skogsstyrelsens inventeringar har ett nyckelbiotopsobjekt och ett sumpskogsobjekt pekats ut längs Lyabäcken. Området är också upptaget i rapporten "Skyddsvärda trädmiljöer i Skåne" som Naturskyddsföreningen tagit fram. Lyabäcken är utpekad som regionalt särskilt värdefullt vattendrag inom miljö kvalitetsmålet *Levande sjöar och vattendrag* (beslut NV 2006-12-27). EU:s ramdirektiv för vatten innebär dessutom att alla vatten skall uppnå god ekologisk och kemisk status och inte heller får försämrats till 2015.

Inom området finns det flera högar som klassificeras som fornminne av Riksantikvarieämbetet (RAÄ).

Lyadalen är också av intresse för friluftslivet och ingår i ett stort område som är utpekad som riksintresse för friluftslivet och som täcker större delen av Bjärehalvön och Hallandsåsen (L:F1 Kullaberg och Hallandsåsen med angränsande kustområden). Lyadalen är ett utpekad område i Länsstyrelsens utredning "Närmare till Naturen i Skåne" om tätortsnära naturområden som är värdefulla för friluftsliv och naturvård.

Området är ett topografiskt och hydrologiskt varierat område som skapar förutsättning för många olika livsmiljöer och höga biologiska värden. Här finns slutna/halvslutna skogar av olika typer; örtrika bokskogar, hedbokskogar, alm- och askskogar, sump- och blandlövskogar, successionsskogar samt öppna delar med åker- och betesmarker. Områdets variation både i öppenhet och i näringstillgång bidrar till flera olika naturtyper vilka skapar förutsättningar för en rik biologisk mångfald av växter och djur såsom fåglar och insekter.

Den naturligt rinnande Lyabäcken har stor ekologisk betydelse för många uttorkningskänsliga arter. Området hyser även limnologiska värden.

Förutom de ekologiska värdena är de branta ravinerna ett fint exempel på en sprickdal på Hallandsås, därför är området även av geologiskt värde.

Området är naturskönt och är genom sitt läge nära Båstad av betydelse för allmänhetens friluftsliv.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla natur- eller livsmiljöer för skyddsvärda arter bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Länsstyrelsen gör den bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets utnyttjande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skall en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs i särskilt beslut.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och skall fortlöpande samråda med markägare, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Utmärkning av naturreservatet

Naturreservatets gränser skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 3.

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog landshövding Göran Tunhammar, beslutande, naturvårdsdirektör Camilla Jönsson, naturskyddssektionen, Bengt Månsson rättssektionen, Göran Skoog plan- och bostadssektionen och Gudrun Berlin, miljöavdelningen, föredragande.

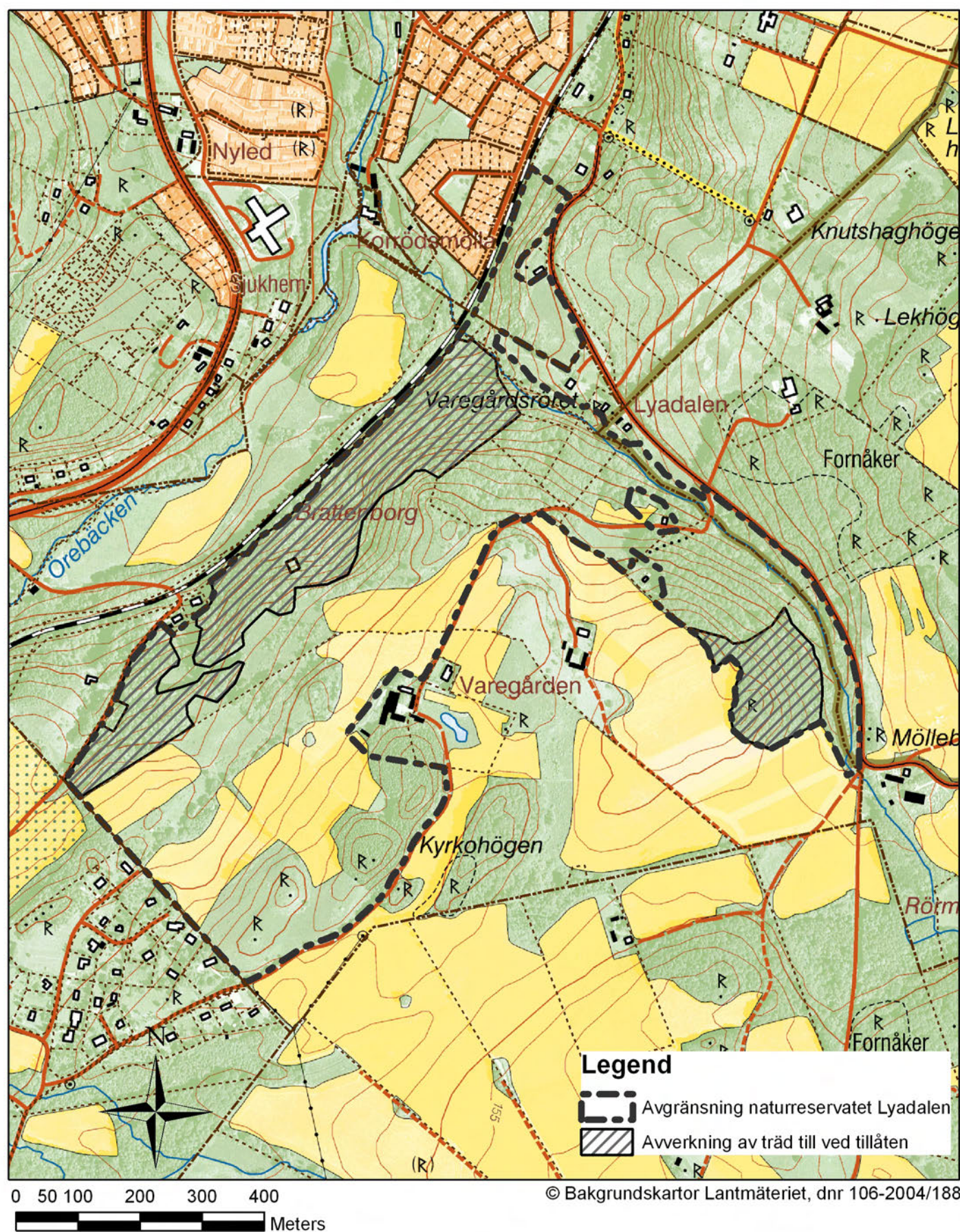
Göran Tunhammar

Gudrun Berlin

Bilagor

1. Karta med reservatets avgränsning, samt ytor där avverkning av träd för ved till husbehov får ske.
2. Inkomna synpunkter och bemötanden.
3. Hur man överklagar.

Karta med reservatets avgränsning, samt ytor där avverkning av träd för ved till husbehov får ske.